

досліджень 2011-2012 навчального року. – Полтава: ПУЕТ, 2012. – 225 с. – С. 189–194.

6. Кравченко С. О. Дослідницька компетенція як необхідна складова професійності майбутнього еколога / С. О. Кравченко // «Становлення і розвиток педагогіки» (м. Івано-Франківськ, 23-24 грудня 2016 р.). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – С. 87-90.

Красовська Л.В.

*викладач методики трудового навчання з практикумом,
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж імені І.Я. Франка»
Житомирської обласної ради*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний спеціаліст має бути інноваційною, самодостатньою, демократичною особистістю, вміти застосовувати отримані знання на практиці, користуватися новітніми технологіями, бути спеціалістом із чітко сформованими професійними компетентностями.

Пріоритетним напрямом державної політики та розбудови національної освітньої системи є компетентнісний підхід, який передбачає чітку орієнтацію на майбутнє і проявляється у можливості побудови своєї освіти з орієнтацією на успішну професійну діяльність. Це відображається у державних документах: Законах України «Про освіту» [4], указах Президента, Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті [6] та інших.

За визначенням Ю.Е. Бульгіна «...компетентність – складна інтегрована якість особистості, що сприяє готовності здійснювати деяку діяльність...» [2, 32].

Однією з найперспективніших новітніх технологій навчання як у загальноосвітній школі, так і у вищому навчальному закладі є проектна технологія. Проектну технологію ще називають технологією проектного навчання, методом проектів, проектною діяльністю.

Більшість дослідників та науковців: О. Амєрова [1], Г. Бритикова [1], К. Медведик [1], С. Сисоєва [7], О. Ярцева [1] та ін. метод проектів розглядають як педагогічну технологію, оскільки він, як і технологія, передбачає сукупність різних творчих методів: дослідницьких, пошукових, проблемних.

Метод проектів виник ще у 20-ті роки минулого сторіччя в США. Його називали також методом проблем і пов'язувався він з ідеями гуманістичного напрямку у філософії й освіті, розробленими американським філософом і педагогом Дж. Дьюї та його учнем

В. Кілпатріком. За визначенням В. Кілпатрика, проект – це будь-яке кероване наміром накопичення досвіду, будь-яка цілеспрямована дія, за якої пануючий намір визначає мету цієї дії як внутрішній стимул, регулює її процес та надає силу її мотивам.

Девіз упровадження проектної технології може сформулювати теза: «Я знаю, навіщо мені потрібно, де і як я зможу використати все те, що я знаю». Ця теза відображає раціональне поєднання теоретичних знань та їх практичне використання в проектній технології.

Слово «проект» від латинського слова «proectus», буквально означає «кинутий уперед» (намір, який буде здійснено в майбутньому). Проектом можна назвати сукупність певних дій, документів, текстів для створення

реального об'єкта, предмета, створення різного роду теоретичного або практичного продукту. Проектування – це специфічний індивідуально-творчий процес, який потребує від кожного студента оригінальних нових рішень, і водночас – це процес колективної творчості. Усі найсучасніші сфери людської діяльності базуються на проектуванні, воно є основою багатьох дисциплін, зокрема методики трудового навчання з практикумом.

Проектно-технологічний підхід до трудового навчання, як зазначається у працях О. Коберника, М. Ретивих, В. Симоненка, С. Ящука [5], спрямований на формування в учнів ґрунтовної системи творчо-інтелектуальних та предметно-технологічних знань і вмінь; передбачає самостійне або під контролем учителя виконання творчих проектів як на етапі проектування, так і на етапі виготовлення, захист свого проекту. Основний зміст проектування полягає в технічно-творчому конструюванні, тобто у певній сукупності дій, засобів та методів, що дають змогу учням знайти своє розв'язання проблемного завдання, яке поставлене перед ними або вибране самостійно.

Відповідно до класифікації проектів за проведеною діяльністю під час вивчення дисципліни студенти створюють інформаційні, творчі, практико-орієнтовані (прикладні) проекти. В результаті яких отримують реальні об'єкти, предмети, різного роду теоретичні або практичні продукти (вироби, мультимедійні презентації), які використовуються ними ж під час проведення позакласних занять та пробних уроків трудового навчання. А також під час моделювання (проектування уроків) з навчальною (тренувальною) метою на заняттях дисципліни.

Метод проектів допускає вирішення певної проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань і вмінь з різних галузей науки, техніки, творчих галузей. Метод проектів створює умови для творчої самореалізації студентів, підвищує мотивацію до навчання, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей. Під час проектування фрагментів уроків із створенням мультимедійних презентацій студенти набувають досвіду вирішення проблем майбутнього життя, які вони проектують у

навчанні. Процес передбачає планування, аналіз, пошук, реалізацію, результат. Створення проекту відбувається за схемою: замислив – спроектував – здійснив. На заняттях створюються такі проекти: «Історія виникнення паперу» (інформаційний); «Історія розвитку трудового навчання» (інформаційний); «Український рушник» (інформаційний, творчий); «Аплікація з ниток» (творчий); «Корисне із непотрібного» (прикладний); «З бабусиної скрині» (пошуковий); «Об'ємні вироби у техніці «квіллінг» (інформаційний, творчий) та ін.

Творчі проекти не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Кількість учасників різна і тривалість часу також. Вони заздалегідь домовляються про заплановані результати і форму їх представлення – колекція виробів, рукописний журнал, колективний колаж, макет журналу, книги, альбому з використанням сучасних засобів інформаційних технологій, зокрема комп'ютерних.

Інформаційні проекти у своїй практичній діяльності спрямовуються на добір інформації про об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів. Такі проекти потребують добре продуманої структури: мета проекту, його актуальність; методи отримання та обробки інформації; результат; презентацію. Ці проекти є органічною частиною дослідницьких проектів, їхнім модулем (мультимедійні презентації з обробки різних матеріалів, візуалізація навчальних тем дисципліни).

На практиці частіше створюються змішані типи проектів. Метод проектів: сприяє формуванню особистісних рис; стимулює студентів до вирішення проблем, які потребують певної суми знань; розвиває критичне мислення; формує навички роботи з інформацією; допомагає вирішувати пізнавальні й творчі завдання в співпраці, де студенти виконують різні соціальні ролі.

Отже, проектування може стати засобом соціального та інтелектуально-творчого саморозвитку всіх суб'єктів освіти (студентів та викладачів), а у вузькому розумінні – засобом розвитку проектних здібностей.

Головна цінність проекту в тому, що придбав викладач та студент, беручи участь у проекті. Тобто якість проектної діяльності залежить від сукупності зусиль студентів і викладачів (мотивації викладача, рівня його професійної майстерності та особистісних рис, володіння методикою проектної діяльності).

Умовами успішного упровадження проектної технології є: наявність значущої в творчому, дослідницькому плані проблеми; вміння викладача ставити ключові та тематичні запитання; практична значущість очікуваних результатів (презентація, публікація); самостійна робота студентів на занятті або поза заняттям; структурування змістової частини проекту (етапи, завдання, розподіл ролей); використання дослідницьких

методів; застосування комп'ютерних технологій (а саме мультимедійних засобів), які дозволяють пожвавити процес навчання, надати йому динамізму, гнучкості, посилити його прикладну спрямованість. Досвід переконує, що застосування комп'ютера дозволяє зробити заняття більш наочним і цікавим. Комп'ютер забезпечує активізацію діяльності викладача та студента на занятті, сприяє формуванню знань, посилює міжпредметні зв'язки.

Кожен із застосовуваних інформаційних компонентів (комп'ютерна програмно-технічна система тексту, звуку, відеозображення, графічного зображення та анімації) має власні виражальні засоби та дидактичні можливості, що спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання.

«У наш час до методу проектів звертаються тому, що він дає можливість розглядати проблему в її розвитку, використовуючи при цьому новітні педагогічні технології» [3]. Адже найголовніше завдання викладача – кінцевий результат – розвиток професійних здібностей, підготовка висококваліфікованих майбутніх спеціалістів, спеціалістів нового типу, всебічно освічених, успішних, творчих, які уміють швидко адаптуватись у нових економічних умовах, формування особистості, яка спроможна і бажає вчитися та самовдосконалюватися протягом усього життя.

Список використаних джерел:

1. Бритикова Г.В., Медведик К.К., Ярцева О.Б., Амерова О.І. Метод проектів як сучасна педагогічна технологія [електронний ресурс] / Г.В. Бритикова, К.К. Медведик, О.Б. Ярцева, О.І. Амерова. – Режим доступу: <http://www.osnova.com.ua/article.php?artid=5687&magid=1&PHPSESSID=0776e683cd5da5ca030a0abb>.
2. Бульгин Ю.Е. Организация социального управления (основные понятия и категории): Словарь-справочник. – М.: Наука, 1999.
3. Полат Е.С. Метод проектов: история и теория вопроса [Текст] // Школьные технологии. – 2006. – № 6. – С. 43-47.
4. Закон України «Про освіту»– К. : Генеза, 1996. – 36 с.
5. Коберник О.М., Ящук С.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: Навчально-методичний посібник. – Умань, 2001. – 82 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К., 2002. – 4 с.
7. Сисоєва С. Особистісно-зорієнтовані технології: метод проектів [Електронний ресурс] / С. Сисоєва. – Режим доступу: <http://www.pleyady.kiev.ua/index.php?go=Pages&in=view&id=1401>.